T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/74
KARAR NO : 2022/353
KARAR TR : 20/06/2022

ÖZET: Davacıların paydaşı olduğu taşınmaz üzerindeki ruhsatsız yapının Davalı Altındağ Belediye Başkanlığı Encümeninin kararıyla yıktırılması üzerine tazminat ödenmesi istemiyle açılan davada İDARİYARGI YERİNİN GÖREVLİ olduğu hk.

K A R A R

Davacılar : 1-T. B mirasçıları;
S. B
H. B
Ş. A
T. N. T
E. B
S. N. Ç
2-A. R B
Vekili : Av. D. A
Davalı : Altındağ Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. İ. G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin murisinin satın aldığı ve müvekkillerinin paydaşı olduğu Ankara ili, Altındağ ilçesi, ... mahallesi, ... caddesi, ... sokak No:.. adresinde bulunan, ... ada, ... parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan yapıya davalı idarece kamulaştırmasız el atılarak haksız fiille yıkıldığından bahisle, bina rayiç bedeli olarak şimdilik 10.000 TL'nin yıkım tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte, yoksun kalınan kira bedelleri olarak şimdilik 5.000 TL'nin yıllara göre tespit edilecek yasal faizleri ile birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili; davaya konu taşınmazlar için 3194 sayılı Kanun'un 32. maddesi uyarınca işlem yapıldığını, encümen kararları alındığını, idari işlemden kaynaklanan davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevine girdiğini ileri sürerek yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 39. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/11/2021 tarihli ve E.2021/574 sayılı kararı ile,** görev itirazının reddine karar vermiştir.

4. Davalı idare vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyasının bir örneği ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

5. Danıştay Başsavcısı, davanın tam yargı davaları kapsamında imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

> *"..3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32. maddesinde; "Bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası da muhtara bırakılır. Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mührün kaldırılmasını ister. Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir. Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe*

yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Ankara İli, Altındağ İlçesi, ... Mahallesi, ... Sokak No:.. adresinde, kadastral ... ada, ... parsel sayılı davacının paydaşı olduğu taşınmaz üzerinde ruhsatsız yapı bulunduğu, 3194 sayılı İmar Kanununun 32. maddesi uyarınca 04/06/2014 günlü,470-12 ve 470-13 sayılı belediye encümeni kararlarıyla yıktırılmasına karar verildiği, bu karar uyarınca da 2015 yılı Ağustos ayında belediye ekiplerince yapının yıkıldığı, davacı tarafından, binanın yıkılması nedeniyle 10.000TL tazminatın ve yoksun kalınan 5.000TL kira bedelinin yıkım tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, uyuşmazlığın, davacıya ait yapının ruhsatsız olması nedeniyle alınan yıkım kararı gereğince yıktırılmasından dolayı tazminat ödenip ödenmeyeceğine ilişkin bulunması nedeniyle 3194 sayılı İmar Kanununun 32. maddesi uyarınca ruhsatsız yapının yıktırılmasına yönelik olarak tesis edilen bir idari işlem olan belediye encümeni kararının uygulanarak davacının yapısının yıktırılmasından doğan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Bu durumda, İmar Kanununun 32. maddesinin uygulanması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinin 1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

6. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın çözümünde, 2577 ve 3194 sayılı Kanun'lar gereğince idari yargı yerlerinin görevli olduğu gerekçesiyle Danıştay Başsavcılığının başvurunun kabulü ile Ankara 39. Asliye Hukuk Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği yönünde düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...idarelerin 3194 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici imar planları ve bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamulaştırma, ruhsat gibi bireysel işlemler, "idari işlem"; bu imar planı uyarınca yapmak zorunda oldukları program ve uygulamaları bunun için gerekli zamanda gerçekleştirmemeleri; yani, bu konudaki hareketsizlikleri de, idari eylem niteliği taşımaktadır.

Diğer taraftan, 3194 sayılı Kanun'un 32. maddesinde; Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. / Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshasıda muhtara bırakılır. / Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister. / Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir. /Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan mevzuat ve açıklamalar uyarınca yapılan tespit ve değerlendirme sonucunda, ortada idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmadığı, davanın anılan Kanun'un 14. maddesinde belirtilen bedel arttırma davası niteliğinde olmadığı sonucuna varılmıştır.

Dava konusu olayda, imar uygulaması sonucu 3194 sayılı Kanun'un 32. maddesi uyarınca yıkım işlemi tesis edildiği anlaşılmış olup, ruhsatsız olarak yapılan yapılar için yapı maliyet bedeli ödenip ödenmeyeceğine, dolayısıyla imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1.b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 10.04.2017 tarihli ve E.-K.2017/146-219 sayılı kararında da aynı hususlar vurgulanmıştır."

IV. İLGİLİ HUKUK

7. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

8. İdari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. ve 13. maddeleri uyarınca, idari yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan kanun hükümlerinin gereğidir.

9. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32. maddesinde;*"Bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması*

üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası da muhtara bırakılır. Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mührün kaldırılmasını ister. Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir. Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir." düzenlemesine yer verilmiştir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Nurdane TOPUZ, Ahmet ARSLAN ve Mahmut BALLI'nın katılımlarıyla yapılan 20/06/2022 tarihli toplantısında; başvuru yazısı ve dava dosyası üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

11. Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Dava, davacıların paydaşı olduğu taşınmaz üzerindeki binanın idarece yıktırılması nedeniyle uğranılan zararın ve yoksun kalınan kira bedelinin tahsili istemiyle açılmıştır.

13. Dava dosyasındaki bilgi ve belgeler, davacılar vekilinin dava ile davalı idarenin cevap dilekçelerinin incelenmesinden, davacıların paydaşı olduğu .... ada, ... parsel sayılı taşınmaz üzerinde, Ankara İli, Altındağ İlçesi, ... Mahallesi, ... Sokak No:... adresinde ruhsatsız yapı bulunduğundan, 3194 sayılı İmar Kanununun 32. maddesi uyarınca 04/06/2014 günlü, 470-12 ve 470-13 sayılı belediye encümeni kararlarıyla kaçak yapıların yıktırılmasına karar verildiği, bu karar uyarınca 2015 yılı Ağustos ayında belediye ekiplerince yapının yıkıldığı; davacılar vekili tarafından, Bakanlar Kurulunun ... Mahallesine ilişkin aldığı riskli alan ilanına dair kararının Danıştay kararıyla ortadan kalktığını, ortada kaçak yapı ve idarenin aldığı herhangi bir işlem bulunmadığını ileri sürerek, binanın yıkılması nedeniyle 10.000 TL tazminatın ve yoksun kalınan 5.000 TL kira bedelinin yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

14. Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, "idari işlem"; herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, "idari eylem" olarak tanımlanmaktadır.

15. Dosya kapsamından; davalı idarece 3194 sayılı Kanun'un 32.maddesi uyarınca verilen yıkım kararı üzerine gerçekleştirilen işlemin kamu gücüne dayanılarak, resen ve tek yanlı olarak tesis edilen bir idari işlem bulunduğu anlaşılmaktadır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı idare vekilinin yaptığı görev itirazının reddine ilişkin Ankara 39. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/11/2021 tarihli ve E.2021/574 sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı idare vekilinin yaptığı görev itirazının reddine ilişkin Ankara 39. Asliye Hukuk Mahkemesinin30/11/2021 tarihli ve E.2021/574 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

20/06/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Nurdane	Ahmet	Mahmut
TOPUZ	ARSLAN	BALLI